

CONCLUSIONS SUBSEU

Ajuntament d'Abrera

Reptes de l'educació sexual per l'empoderament sexual femení i l'erradicació de les violències sexuals

14 de juny de 2022
Sala de Plens
ABRERA

Ajuntament d'Abrera

COMISSIÓ: "EMPODERAMENT SEXUAL I REPRODUCTIU"

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Mitjançant aquesta xerrada-debat de 2 hores s'han ofert el marc i les eines per fer possible una educació sexual integral que acompanyi la gent jove en la vivència plena i enriquidora de la seva sexualitat. Es destaquen els reptes de l'educació sexual des d'una perspectiva feminista per tal de trencar amb els tabús, desmuntar mites i anar més enllà de l'educació sexual entesa exclusivament com a prevenció dels embarassos no desitjats i ITS's per prioritzar la sexualitat com a recerca del plaer i la cura, contribuint a la prevenció de les violències sexuals i masclistes tan presents encara a dia d'avui.

A la trobada hi han participat integrants de l'Associació de dones "Abrera contra la violència de gènere", membres del Consell Municipal de les Dones d'Abrera, la mestra i alumnes de l'aula d'adults municipal, una de les mediadores de carrer, persones a títol individual i d'altres vinculades al teixit associatiu del municipi, així com una de les sòcies de la cooperativa que dirigeix un espai cultural municipal amb vessant feminista. Des del consistori, hi participen , l'Alcalde i les Regidores d'Igualtat i d'Educació, Infància i Acció social, així com la tècnica d'Igualtat. També hi participen des del Consell Comarcal la tècnica del SIAD en representació de l'Organització del Congrés de les Dones del Baix Llobregat, la Coordinadora de l'Àrea d'Acció Social i Salut i la Consellera de Feminismes i Gent gran.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- Comprendre les sexualitats de manera integral des d'una perspectiva feminista
- Analitzar críticament els estereotips, rols, desigualtats i violències de gènere, així com les seves conseqüències i manifestacions actuals.
- Desenvolupar eines de prevenció i acompanyament des de la perspectiva de la cura i el plaer.
- Afavorir que els agents responsables en l'educació sexual fomentin l'apoderament de la gent jove en el camp de la salut sexual.

NOMBRE DE PERSONES QUE HAN PARTICIPAT

17 persones

Valoracions d'algunes de les participants:

- "A mi em va agradar molt, va ser una intervenció molt potent, tant pel contingut com per la forma i al Míriam va transmetre el missatge d'una forma entretinguda, amena i amb humor, tractant el tema del sexe i l'educació sexual relativitzant i donant molt protagonisme al plaer."
- "La xerrada ha estat molt interessant i s'han posat sobre la taula molts temes i el principal és que l'educació sexual i la sexualitat ens acompanya al llarg de la

vida, sempre és present, i com de necessària es fa l'educació sexual des de la primera etapa de la vida i al llarg de tota el cicle vital".

- "Me ha parecido un taller muy necesario e interesante, no tan solo como para trabajar con nuestros hijos e hijas o alumnos, sino también para nosotras mismas, porque la sexualidad evoluciona con nosotras y es bueno reconocerse y aprender continuamente.
- "Lo recomiendo, ojalá se hagan más talleres de este estilo y, sobre todo, que asistan familias y personas del ámbito de la educación que puedan acompañar a los jóvenes y las jóvenes en ese desarrollo de su sexualidad, lo más plena posible."
- "L'educació sexual és un tema molt important i necessari. No hi ha educació sexual a les escoles que permetin guiar als joves i hi hauria d'haver".
- "Ens ha fet reflexionar molt de com es viu des d'aquest món adult aquest despertar de la sexualitat, com acusem els joves de certes actituds i comportaments que, al cap i a la fi, reproduïxen del món adult"
- "Han sortit molts temes i uns ensenyaments molt profitosos que donarà peu al debat i la gent que està preparant la participació d'Abrera al Congrés podran aprofitar moltes coses per fer propostes. La valoració, en definitiva, ha estat molt positiva".

[Escotar totes les valoracions recollides](#)

CONCLUSIONS

Un dels grans reptes que se'ns planteja per tal d'afavorir l'apoderament sexual femení i l'erradicació de les violències sexuals és la necessitat d'impulsar un model d'educació sexual que es basi en l'enfocament dels drets sexuals des d'una perspectiva feminista interseccional (és a dir, que consideri els elements de desigualtat social com poden ser el gènere, la orientació sexual o la ètnia, entre d'altres).

En aquest sentit, cal apostar doncs, per una mirada integral i integradora de les Sexualitats, que tingui en compte, abordi i relacioni, tots els aspectes socials i culturals que intervenen en la creació i transmissió d'imaginari col·lectiu. Així doncs, la perspectiva interseccional ens permetrà l'anàlisi de la realitat des de la seva complexitat i riquesa, podent identificar com es relacionen les construccions hegemòniques en relació amb les desigualtats estructurals dels nostre context i desmuntar així, mites i prejudicis associats.

Des d'aquesta mirada, el principal factor de risc per a la salut sexual no es trobaria mai més en un component biològic, sinó en les desigualtats socials que dificulten l'exercici dels drets de les persones.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**
4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

Que la sexualitat sigui una construcció social no es contradiu amb la idea que al mateix temps és una experiència subjectiva. La vivència de la sexualitat en cada persona és única, personal i no hauria de dependre del model imposat o hegemònic.

Cal ser conscients que sense un bon abordatge enfocat en el (auto)coneixement, la consciència crítica i la prevenció, l'educació sexual es va construir de manera informal, omplint els buits amb la incorporació de l'imaginari social representat al cinema, a la publicitat, a la pornografia, i també a les converses del pati de l'escola, de la sobretaula, dels espais d'oci, etc. Aquests processos de socialització es donen durant tota la nostra vida, i així es (re)produeix la (re)-transmissió d'un determinat model de sexualitat: l'hegemònic, el que marca la norma i estableix el (socialment) desitjable.

Allò que socialment es defineix com a normal i/o desitjable està molt marcat per la moral i el cisheteropatriarcat i genera que certs sectors de la població estiguin exclosos i discriminats (com per exemple les persones del col·lectiu LGTBI).

Així doncs, podem dir que el model hegemònic de Sexualitat no té en compte les persones que s'allunyen de la norma com a subjectes de drets amb capacitat per triar, decidir, transformar i transformar-se, crear... Només les deixa als marges, sense incorporar-les ni representar-les. Aquest model es troba a molta distància d'un model integral i positiu de sexualitats que sigui capaç de celebrar la multiplicitat de maneres de viure-les.

D'igual manera, aquesta violència patriarcal també es dona de forma molt marcada per motiu de gènere, ja d'entrada, mitjançant els cànons de bellesa que sexualitzen i objectualitzen a les dones des d'edats primerenques. Aquests, imposen una pressió estètica d'uns models molt definits i limitats, enfocats al gaudi de la mirada masculina, en els quals no s'hi representen tots els cossos ni totes les edats. Aquest fet té conseqüències perjudicials vers les dones, doncs a diari es veuen jutjades a través d'aquests ideals, reduint el seu valor a un cos avaluable i influint amb la configuració de l'autoimatge, definint la seva autopercepció, desenvolupant inseguretats i baixa autoestima, en molts casos desenvolupant trastorns de la conducta alimentària, etc. L'autoestima és un bé fràgil que tenim les persones i que es construeix de forma col·lectiva, no pas individual.

Veiem com en la influència que allò social té sobre les nostres sexualitats, el gènere juga un paper clau perquè ens delimita el camí pel qual se suposa que hauria de transcórrer la nostra Sexualitat i la construcció i vivència personal amb ella. L'aprenentatge i la relació positiva amb el propi cos i el plaer, tan negat i castigat en les dones durant anys, ha de ser el punt de partida per l'autoconeixement, l'autonomia i l'apoderament i el fet de poder estar connectades així amb els propis desitjos per poder prendre decisions; poder establir límits, comunicar, negociar les pràctiques sexuals i posar l'auto-cura i el plaer al centre.

De no treballar en aquesta línia, les noies seguiran en risc de patir més agressions sense que sentin que tenen dret a defensar-se. A l'adolescència la majoria de les noies

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**
4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

comença a experimentar un rebuig envers el cos que, si no el llegim com a fruit de tota aquesta violència estructural, pot fer que se les culpabilitzi i se'n vulgui responsabilitzar. Cal buscar l'origen d'aquest rebuig en la violència masclista i fer emergir, revelar i identificar quines són les pràctiques, les dinàmiques i els discursos de tot allò que permet i legitima o genera violència i/o desigualtat.

Així doncs, si analitzem a grans trets els discursos socials entorn de la sexualitat, trobem una sèrie de mites i falses creences relacionades amb el gènere que, avui dia continuen configurant de manera diferencial les vivències dels homes i de les dones en l'àmbit sexual, en un marc de relacions de poder molt desigual.

Per tal de contrarestar les desigualtats de gènere, caldria desenvolupar estratègies d'aprenentatge diferenciades per a nois i per a noies en un marc d'objectius comuns.

Amb les noies, en la dimensió del plaer cal treballar l'autoconeixement, per contrarestar la imatge social

de les vulves com una cosa bruta, el tabú que encara perdura sobre la masturbació de les noies, les burles en els processos de canvi durant la pubertat (creixement dels pits, menstruació, etc.)

Connectar-les amb el dret del seu plaer i a la sobirania corporal per capacitar-les de gaudir la seva sexualitat lliure de violències.

Cal també potenciar els aprenentatges per identificar les violències masclistes, per resistir a les pressions dels cànons estètics, del model de feminitat normatiu i la resta de discursos que penalitzen la sexualitat de les dones.

En l'àmbit afectiu cal prevenció sobre els mites de l'amor romàntic i la idea que han d'estar sempre disponibles per a les necessitats dels altres, prioritzar-se, apostant així per la cura personal.

Amb els nois cal treballar una vivència de la sexualitat que giri entorn a l'ètica del plaer compartit i que

contempli el cos en conjunt i no només la genitalitat com a font de plaer.

S'ha de poder explorar la vulnerabilitat negada als homes en la concepció de la masculinitat hegemònica i tots els rols i estereotips que se li assignen a aquesta i que limiten el seu desenvolupament personal. Cal posar el focus també en desmuntar la cultura del risc com un valor desitjable, per trencar amb mecanismes com la pressió del grup i les complicitats masclistes, que generen profundes violències per a tothom, també per als mateixos nois.

Cal prevenir les conductes sexistes i reflexionar sobre les violències sexuals (i no sexuals) per no confondre la sexualitat ni erotitzar la violència sexual representada en la pornografia mainstream i poder establir vincles afectius lliures de masclisme. Cal processos de reflexió que permetin una mirada crítica sobre la masculinitat hegemònica i la seva deconstrucció..

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

Així doncs, una prevenció transversal de les violències hauria de posar en marxa estratègies per transformar dinàmiques desiguals i emprendre camins d'aprenentatge en igualtat. En lloc de proporcionar solucions a problemes concrets, cal generar processos d'autonomia i apoderament de les persones, i promoure habilitats com l'autoescolta, l'autocura, la presa de decisions, la comunicació i les capacitats de negociació, perquè les persones puguin gaudir de l'exercici dels seus drets i d'unes sexualitats més plaents i més segures.

Per tant un model d'educació sexual feminista, que es faci càrrec de com els discursos hegemònics sobre la sexualitat produeixen desigualtats i violències i, per tant, els contraresti, hauria de tenir una perspectiva:

- **No reproductiva:** Que no parteixi del naixement ni la reproducció, i que la reproducció no sigui un tema central ni estructurant.
- **Centrada en el cos i el plaer:** Que treballi des de la pedagogia del plaer i el cos, l'autoconeixement, l'auto-escolta i l'escolta dels i les altres com a estratègies bàsiques de cura i auto-cura.
- **No coitocèntrica ni heterocentrada:** Que transmeti que la sexualitat gira entorn de tot el cos, que hi ha moltes maneres de sentir plaer, amb un/a mateix/a o compartit, i que no hi ha una pràctica o un format de relació que sigui més vàlid ni més legítim que els altres.
- **Que posi les diversitats al centre:** La diversitat (sexual, corporal, funcional, ...) no pot ser un calaix que s'afegeix a la sexualitat "normal". La diversitat ha de ser l'element des del qual mirar tots els cossos i totes les sexualitats.

Ens cal que aquesta educació sexual formi part de tota l'etapa educativa i s'incorpori de forma transversal i específica en el currículum escolar des de la primera infantesa, perquè hi ha habilitats i continguts que s'han de treballar, adaptades a cada nivell maduratiu, per tal d'acompanyar responsablement el desenvolupament integral de les persones.

Des d'aquests paràmetres podrem acompanyar al desenvolupament de persones empàtiques, cuidadores, responsables, autònomes, crítiques, connectades a les emocions i els desitjos, assertives, comunicatives, reflexives, expertes en el seu propi cos i coneixedores dels plaers.

Impulsar l'educació sexual és generar espais en els quals es puguin compartir sabers i generar estratègies col·lectives que facilitin les cures de la salut sexual, l'exercici dels drets sexuals i un punt de vista crític sobre el model de sexualitat hegemònic.

Tal com diu Rosa Sanchis (2012: 19), "les persones som éssers en transformació i l'educació no ha de buscar adaptar-se al context, si més no, l'ha de transformar; sobretot si genera desigualtats i violència".

